no. 7
december
2017

ARTIMAGAZINE VAN EN DOOR ARTILEDEN

ARTICULA

Gevonden voorwerpen van waarde

Weeskunst onder de hamer

Weeshuis, weeskind, weeskamer, weesgeneesmiddel, weesfiets en nu ook weeskunst. Maar wat voor een wees is de weeskunst? Een object zonder duidelijke vader of moeder, kunst die niets oplevert zoals een weesgeneesmiddel dat niet in productie genomen wordt omdat de verwachte opbrengst te gering is of kunst, die net als de weesfiets, zo maar achtergelaten is. Van alles een beetje, blijkt.

Camiel Hamans

Foto: Wim Ruigrok

Initiatiefnemers Antoinette Frijns en Edu Braat

Antoinette Frijns, historica met een grote ervaring in archiefspeurwerk en al jaren als vrijwilliger bij Arti betrokken, kreeg van kantoor het verzoek eens naar de enorme voorraad catalogi te kijken die op de Artizolder ligt.
Was het misschien mogelijk die catalogi van Arti-exposities bij de lezingen – die de toenmalige sociëteitscommissie organiseerde - neer te leggen, zodat belangstellenden die mee konden nemen? Antoinette, in die jaren voorzitter van de commissie, wilde eerst zelf wel eens zien wat die voorraad inhield en ging op onderzoek uit.

Veiling
In dezelfde tijd moest Wim Ruigrok, oud-Volkskrantfotograaf en nu betrokken bij *Articula*, de zolder op om voor het Arti-jubileumboek foto's te maken. Hij vertelde daarover aan Edu Braat, de bedenker van *Articula*. Edu en Antoinette hebben lang samengewerkt in de sociëteitscommissie en hebben sindsdien het contact voortgezet. Zo kon het gebeuren dat zij beiden met de gedachte rondliepen eens precies na te gaan wat er zich op de zolders van Arti bevond en samen met een plan kwamen. Antoinette vanuit een nieuwsgierigheid gevoed door haar archiefachtergrond. Edu, in de jaren tachtig veilingmeester in Den Haag, met een commerciëlere instelling: 'Stel dat het de moeite waard is wat daar ligt te verstoffen, misschien kunnen we dat dan veilen, zodat we eindelijk eens budget hebben voor de vitrines waarover al tijden gesproken wordt.' >

Inhoud

Weeskunst onder de hamer 1
Actueel in Arti 3
Albert Agyemang 20 jaar in de keuken in Arti 5
Het kroontje van Wilhelmina 6
Art sale 8
Afrikaanse kunst in de sociëteit 9
Twee koren 21 december 10
WUNDERKAMMER aan de dijk 11
Bridgers gezocht 14
Het bridgetafeltje 15

Inventarisatie
En de zolder bleek vol te liggen. Met werk waarvan de makers onbekend zijn, met werk dat nooit opgehaald is na een groepstentoonstelling of de Salon, maar waarvan de maker nog wel te achterhalen viel en met werk dat zo beschadigd was, dat de waarde dubieus geworden is. In 2011 hebben de dames van kantoor de kunstenaars van wie bekend was dat er werk op zolder lag aangeschreven. Een deel heeft niet gereageerd. Een lijst met een dertigtal schilderijen, tekeningen, collages en foto's hebben Antoinette en Edu kunnen opstellen: Arti's Weeskunst. Het oudste werk ligt al meer dan 35 jaar in de opslag, het is achtergelaten na een prijsvraag, staat op de achterzijde. Een aantal doeken stamt uit de jaren tachtig en negentig of is rond de eeuwwisseling achtergelaten, maar het recentste werk is uit 2011. Met hun inventarisatie zijn Antoinette en Edu naar het bestuur gegaan, waar ze hebben voorgesteld een veiling te organiseren. Dat idee is geaccepteerd. Zo zal er tijdens de Salon 2017 op 14 en 15 december een kijkdag en een veiling georganiseerd worden. De opbrengst is voor de al lang gewenste vitrines voor klein plastiek, sieraden, etsen en kleine schilderijtjes.

Herman van den Boom Zelfportret

Arti-medaille
Begin december publiceren Edu en Antoinette een digitale catalogus. Artileden en hun introducees worden vervolgens uitgenodigd te komen kijken en te bieden. Flink, naar de organisatoren hopen, want het doel is goed, maar ook het aangeboden werk is, hoewel nooit opgehaald, zeer de moeite waard.

Anna Metz Amsterdam centrum

Onder de kunstenaars van wie werk geveild wordt, treft men namen als die van Marc Volger, Anna Metz, Herman van den Boom, Jopie Roosenburg, Dirk Tuinder, Vincent Hamel, winnaar van de Willink van Collenprijs in 1951 en 1956, Hendri van der Putten, Lovis van Poeteren, Rob Moorees, Mortiz Ebinger, Judith Gor, Jan Albert Geerts, Tymen van Grootheest en Mariette Nijsten, winnares van de Buning Bronger prijs 1973 en in 1985 bekroond met de Arti-medaille. Ook gaan er enige anonieme werken onder de hamer. Bovendien zal de voorraad catalogi aan de man gebracht worden: per stuk twee euro of vijf euro voor een pakketje van drie. Opdat er ruimte komt op de zolder van Arti én opdat verwaarloosde wezen een nieuw en goed tehuis zullen vinden. <

Jopie Roosenburg Aquarel

Veiling Weeskunst
Kijkdag 14 december overdag
Veiling 15 december 20.30 uur

Actueel in Arti

Arti et Amicitiae is veel meer dan kunst en vriendschap. Arti betekent ook avontuur, spanning en sensatie. Tijdens het Amsterdam Dance Event op een eigen *dance evening and night*, DISKOMUNIKACION (vrijdag 20 oktober), bij het bezoek van Sint en Piet op 29 november en de open van de ledententoonstelling de Salon, van 1 januari.

De Salon heeft geen specifiek thema, het ingeleverde werk is gemaakt in 2017.
Bij Arti is er altijd leven in de brouwerij: op zaal, in de ociëteit of tijde de vergaderingen. Wim Ruigrok is er ijwel altijd bi leven vast. Op deze en de gende pag ie uit zijn foto's van de ste weke

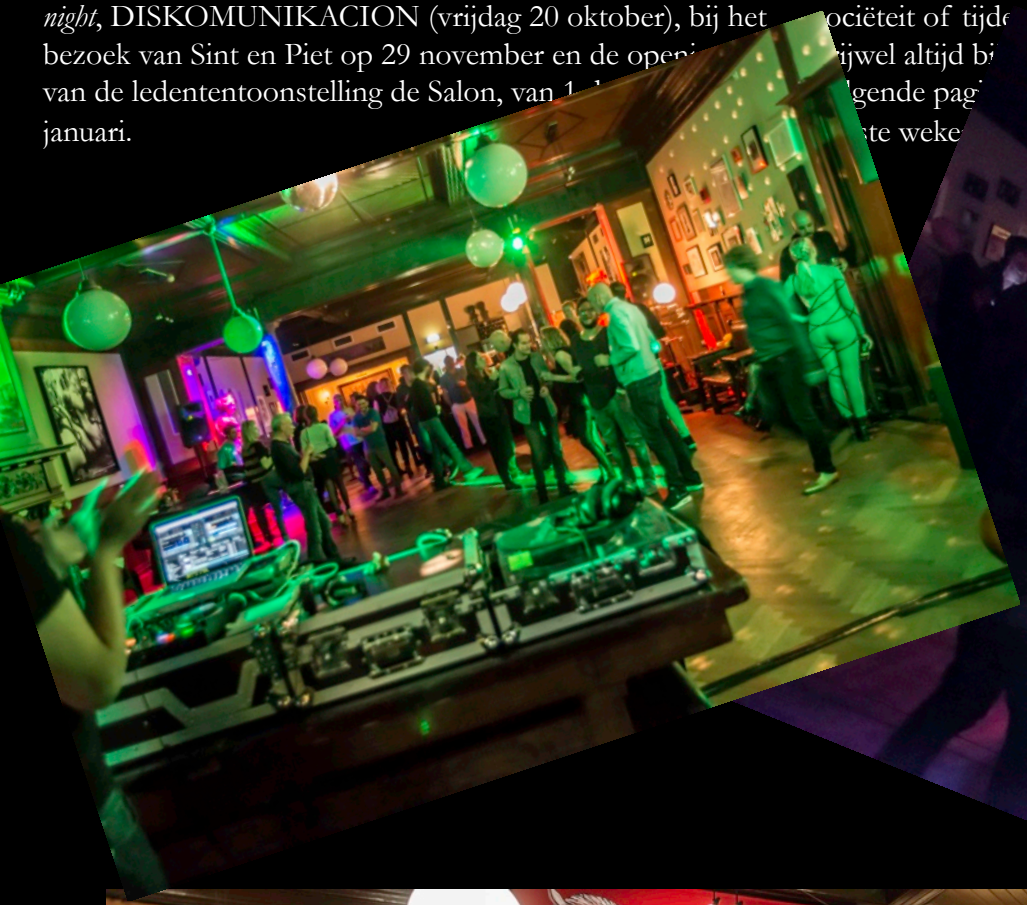

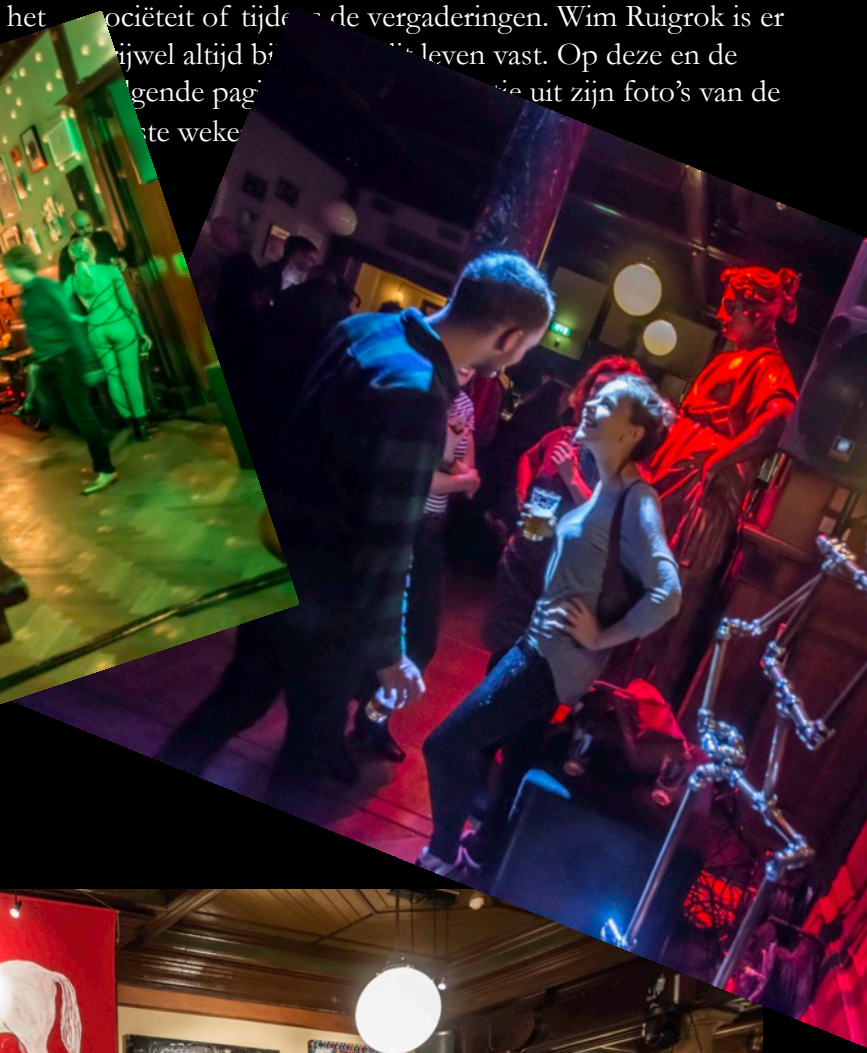

‘Het is leuk bij Arti, ik heb aardige collega’s’

Albert Agyemang twintig jaar in de keuken

Foto: Wim Ruigrok

Albert Agyemang werkt twintig jaar in de keuken van Arti en dat was vrijdag 3 november een feestje waard. Albert wist van niets en trof tot zijn verbazing een buffet aan met ook Afrikaanse gerechten en een sociëteit met veel mensen die er speciaal voor hem waren.

Tia Lücker

Onder hen was ook zijn dochter, de jongste van zijn drie kinderen, en met haar at hij onder het schilderij *Gezicht op Wittenburg* door H.W. Jansen.
Albert (1960) kwam in 1990 uit Ghana in Nederland en is hier dus al 27 jaar. ‘Ik heb altijd gewerkt. Die eerste zeven jaar heb ik allerlei andere dingen gedaan, onder andere als cateringmedewerker bij de arrondissementsrechtbank. Heel lang heb ik daar gewerkt, maar niet fulltime. Ik zocht meer werk, want ik had een gezin te onderhouden. Via een kennis, Francis, kwam ik hier bij Arti als invaller afwashulp omdat hij met vakantie ging. Alleen kwam hij nooit meer terug. En ik ben altijd hier gebleven. Eerst heb ik zijn taak overgenomen. Ik heb afgewassen en allerlei ander werk in de keuken gedaan. Maar ik had interesse in koken en ik dacht: nou, kom op, ga een opleiding doen.’

Koksopleiding
Albert deed het ROC Amsterdam, de koksopleiding. Hij is Arti en Arie van den Berg (de toenmalige bestuursvoorzitter) dankbaar; zijn opleiding is door Arti betaald. ‘Ik heb de opleiding gedaan en ik ben bij Arti gebleven, waar ik nu ook kook. Ik wil geen hoofdkok worden, dat is te veel verantwoordelijkheid, dat is me te zwaar. Ik blijf gewoon kok, ik vind het leuk bij Arti. Net als overal zijn er heel lieve mensen en minder lieve mensen, dus ook bij Arti. Er zijn mensen die om de hoek kijken en groeten als ze hun bord en bestek brengen. Ik vind de mensen hier hartstikke lief.’

Nelson
‘Ik heb meegemaakt dat een gast, die hier met zijn gezin kwam eten, plotseling overleed. En mijnheer Kooij, de eigenaar van de rondvaart hier tegenover, is vijf, zes jaar geleden overleden. Een aardige man, hij noemde me altijd Nelson. Dat zijn droevige dingen die indruk op me hebben gemaakt. Verder is het hier leuk. Ik heb aardige collega’s.’
Albert is heel actief in de Pinkstergemeente en heeft vier boeken over religie geschreven. Hij is een van de langstzittenden in het kerkbestuur. Het gaat om 130 mensen in Amsterdam Noord. Hij geeft les en vindt het fijn om mensen te helpen en te ondersteunen.

Zwaar
Albert werkt door de week en soms in het weekend als het nodig is. Maar dan neemt hij een vrije dag door de week, anders wordt het hem te veel. ‘Ik ben actief in de kerk, geef les, vergader, beslis, heb een gezin met drie kinderen thuis en ik werk. Ik hoef geen extra werk, dat is te zwaar.’
In de keuken wisselen de drie mannen iedere week: een doet de daghap, de ander de rest en de derde doet de voor- en nagerechten. Albert heeft vandaag de lunch gedaan >

en doet de voor- en nagerechten. ‘Ik ben nu het langst bij Arti. Eerst was het Minne, toen Ria en nu ik. Joep doet ook al vrij lang mee.’
Albert voelt zich een beetje overvallen door de vraag of hij thuis wel eens kookt. ‘Soms. Dan kook ik Afrikaans eten. We eten vaak rijst, in onze cultuur is het geen gewoonte om veel groenten te eten, dat moet je leren. Dat is heel belangrijk.’

Foto: Wim Ruigrok

Water
Albert wil terug naar zijn geboorteland Ghana als hij met pensioen gaat. ‘Mijn kinderen worden hier groot en kunnen zelf verder gaan in het leven.’ Hij is betrokken bij het project van *Join the Pipe,* een Nederlandse vrijwilligersorganisatie voor schoner drinkwater voor mensen in het noordelijke gebied van Ghana. <

Uit de oude doos

Het kroontje van Wilhelmina

Na de bevrijding werd het portret van koningin Wilhelmina, de pasteltekening van Thérèse Schwartze met op de lijst een kroontje, weer opgehangen in de sociëteit van Arti.

Antoinette Frijns

In oktober 1946 zegde Wilhelmina haar beschermvrouwschap van Arti op, omdat ze vond dat Arti tijdens de bezetting zich te meegaand met de bezetter had gedragen. Het bestuur had de Vereniging ingeschreven bij de Kultuurkamer, de Joodse leden geroyeerd, de band met het Koningshuis verbroken, de naam van de jaarlijks uit te reiken koninklijke medaille gewijzigd in Arti-medaille en het portret van Wilhelmina uit de sociëteit verwijderd. In 1947 hing het portret van Wilhelmina nog steeds in de sociëteit. Wat vonden Arti bestuur en leden hiervan?>

Laf
Dit had, aldus Gerard Westermann, 'na de belediging die Arti moest ondergaan, niet mogen gebeuren.' Het portret was in de sociëteit opgehangen omdat het een kunstwerk was van Thérèse Schwartze, een van Arti's belangrijkste leden, die het prortret in 1916 aan Arti heeft geschonken. Een foto van Wilhelmina zou het bestuur niet hebben opgehangen. Het hing nu op een minder in het oog springende plaats. Jan Sluyters zag het even iets anders: 'Als bezoekers vanuit de gang over de gordijntjes van de glazen tussendeur de sociëteit inkijken, kunnen ze denken dat Arti laf is en weer in het gevlei wil komen van het Koninklijk Huis dan wel dat Arti zeer arrogant is en zich van het bedanken van Hare Majesteit niets aantrekt.' Hij vond dat als het portret als een kunstwerk werd gezien, het gebeeldhouwde kroontje van de lijst moest worden verwijderd. In de vergadering van 29 mei 1947 werd bij meerderheid van stemmen besloten het 'kunstwerk' te verbannen naar het depot.

Narigheid
Lizzy Ansingh had de vergadering niet bijgewoond. Zij kwam bij eerste gelegenheid op de kwestie terug. Ze zei verbaasd te zijn dat het portret uit de sociëteit was verwijderd, dat zij de indruk had dat uit wraak was gehandeld en dat terwijl zij ervan overtuigd was dat de koningin Arti niet vijandig gezind was. Coba Ritsema steunde haar in die opvatting. Westermann wees Ansingh er fijntjes op dat Arti nog steeds narigheid ondervond van het bedanken van de koningin als beschermvrouwe. Besloten werd eerst de uitspraak van de Centrale Ereraad inzake Arti af te wachten.

Met of zonder
Toen in december 1947 Arti als vereniging werd vrijgesproken van collaboratie, laaide de discussie weer op. Sluyters wilde Ansingh geen verdriet doen en wilde daarom dat het portret weer opgehangen werd in de sociëteit. Westermann bleef tegen: Arti was weliswaar gezuiverd door de Ereraad maar niet door Wilhelmina. De meerderheid van de leden was het met hem eens. Piet Rezelman verwoordde het als volgt: 'Wij zijn wel voor verzoening maar het moet niet van onze kant komen.' Op foto's uit het laatste kwart van de twintigste en begin eenentwintigste eeuw is te zien, dat het portret maar nu zonder kroontje in de sociëteit hangt. Nu hangt het in de bestuurskamer. <

Literatuur: Notulen van de vergaderingen van stemhebbende leden 1947 en Claartje Wesselink, *Kunstenaars van de Kultuurkamer,* 2014.

Foto: Stadsarchief Amsterdam

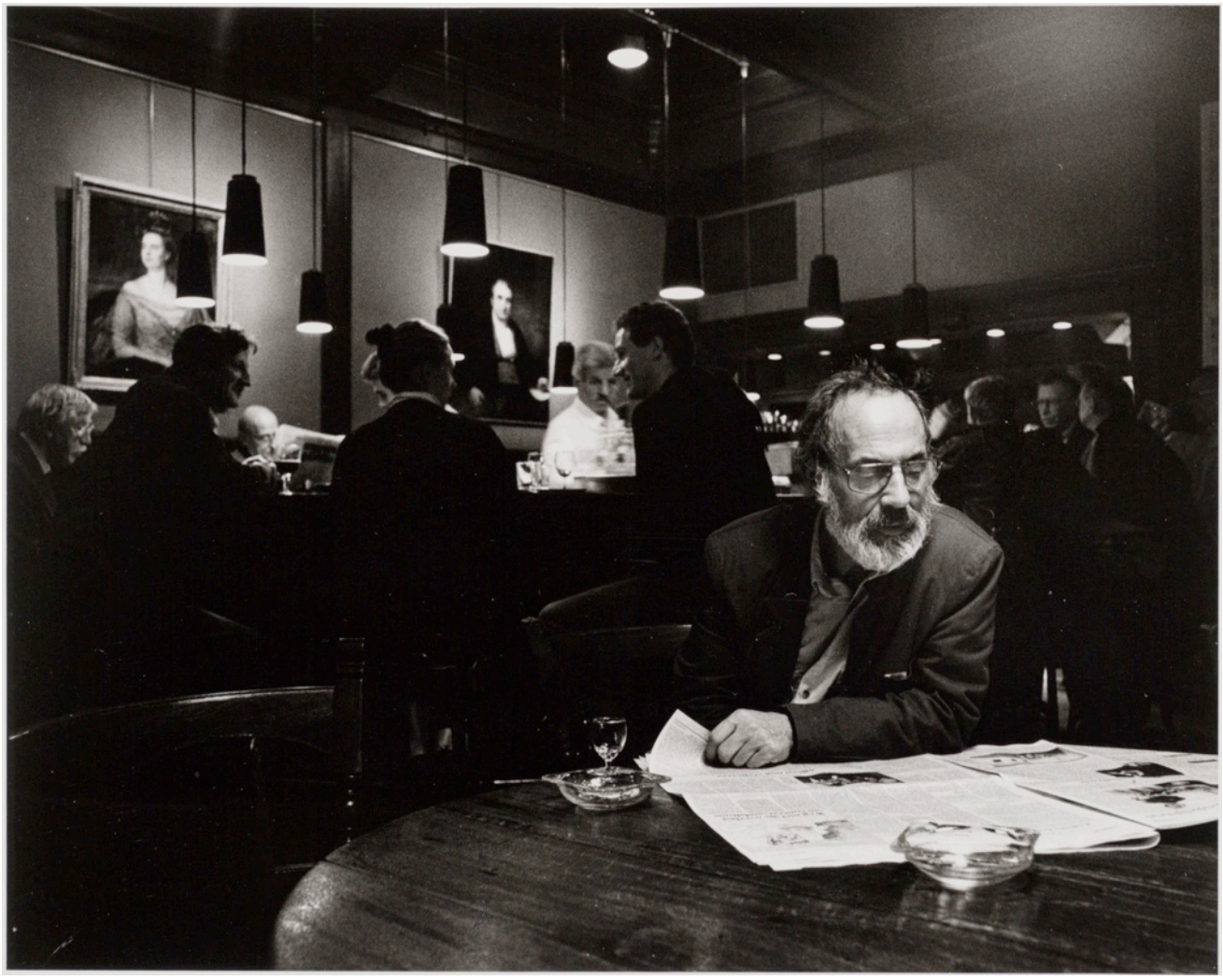

Op achtergrond portret Wilhelmina in de sociëteit; aan de ronde tafel Walter Grötebauch

Art sale

Frans Lasès

Waar tot kort geleden een Italiaanse boekhandel zat, is voor de komende weken een pop-upgalerie neergestreken. Er wordt werk van bekende en minder bekende kunstenaars te koop aangeboden. Of ik zin heb om langs te komen, hapjes en drankjes zullen klaarstaan. Alvorens op de uitnodiging in te gaan, laat ik mijn oog langs de wanden van mijn woning glijden. Ruimte voor nog meer werk is er niet of nauwelijks. Ja, je kunt de muren van plafond tot vloer en van links naar rechts met kunst behangen, maar we gaan natuurlijk niet overdrijven. Toch besluit ik - onder het motto: ruimte beperkt, beurs te smal – er een kijkje te nemen. Het aanbod bestaat voornamelijk uit grafiek. Hier en daar een foto, een pentekening en wat Russische affiches van voor de glasnost. Tijdens mijn rondgang kom ik werk van niet de eersten de besten tegen. Het een nogal aan de prijs, het ander inmiddels verkocht. Bij een litho van Topor en een linodruk van Kafak blijf ik langer staan. Ze fascineren mij, passen binnen de financiële mogelijkheden en zijn nog ingelijst ook. De Kafak kan ik bovendien verantwoorden met betrekking tot de beperkte wandruimte. De Topor daarentegen is er overduidelijk te groot voor. In een vlaag van hebberigheid en 'moet kunnen' laat ik bij alle twee een rode stip plakken. Na drie weken, tijdens de finissage (lees: hapjes en drankjes), kan ik de aankopen ophalen. Als trotse bezitter snel ik ermee naar huis waar ik onmiddellijk op zoek ga naar geschikte plekken. Tja… wil ik iets nieuws ophangen, moet er eerst iets weg. Maar ik ben nooit een kei geweest in het *killen* van mijn *darlings*. Ik pas en ik meet, let op de compositie van het geheel en wat zich wel en wat zich niet laat combineren. Eindelijk heb ik een plekje gevonden voor de Kafak. Maar dan blijkt de grotere Kamagurka, die ik er voor weghaal, in de loop der jaren een echo van fijne stofdeeltjes te hebben gevormd. Op de wand tekent zich een droevig stemmend kader van vuil af. Stofdoek en plumeau bieden geen soelaas. Kamagurka hang ik dus maar terug. Om Topor de plaats te kunnen geven die hem toekomt, zal dadaïst Hans Arp het veld moeten ruimen - ja, sorry. Maar als ik die van de wand til, komt er tot mijn schrik al net zo'n stofkader tevoorschijn. Liggend voor de verandering, terwijl de Topor een staand formaat heeft. Hierom mag ook Arp terug naar zijn plaats. Er zit niks anders op dan de recente aankopen voorlopig op te bergen. Eerst de wanden maar eens opnieuw witten, kan sowieso geen kwaad.

Foto: Frans Lasès

www.frans
www.franslases.blogspot.nl lases.nl

Afrikaanse kunst in sociëteit van Arti

Foto: Wim Ruigrok

African Amicitiae heet de expositie in de sociëteit van Arti, die tot 2 februari 2018 is te zien. Het is een terugblik op 25 jaar residencies voor Afrikaanse kunstenaars bij de Thami Mnyele Stichting. Deze stichting bevordert de uitwisseling van kunst en cultuur tussen Afrika en Nederland.

Tia Lücker

De tentoonstelling vertoont werk van Afrikaanse kunstenaars uit de collectie van de Thami Mnyele Stichting. Thami Mnyele was een Zuid-Afrikaanse kunstenaar en vrijheidsstrijder. Bij de opening van de expositie werd het boek *African amicitiae* gepresenteerd, met werk van 24 Afrikaanse kunstenaars. Het eerste exemplaar werd uitgereikt aan het bestuur van de stichting.
Het boek laat het belang zien van de *residency* en van Amsterdam als culturele standplaats.

Lezingen
Er worden drie lezingen gegeven in Arti door Afrika-experts en Afrikaanse kunstenaars over de diversiteit van actuele Afrikaanse kunst.

De eerste lezing gevolgd door een rondleiding wordt gegeven op 13 december door Pauline Burmann, voorzitter van Thami Mnyele Stichting en kunstlievend lid van Arti. Zij is als kunsthistoricus universitair docent en adviseur Afrikaanse kunst.

Warm
Harald Schole, bedenker en samensteller van de tentoonstellingen in de sociëteit, zei in zijn openingswoord dat kunstenaars van het Afrikaanse continent te weinig in het Amsterdamse kunstcircuit te zien zijn en dat de tentoonstelling een kleine bijdrage vormt. Arti et Amicitiae geeft een tijdelijk lidmaatschap én warm welkom aan de kunstenaar in *residency* bij Thami Mnyele Stichting.

Foto: Wim Ruigrok

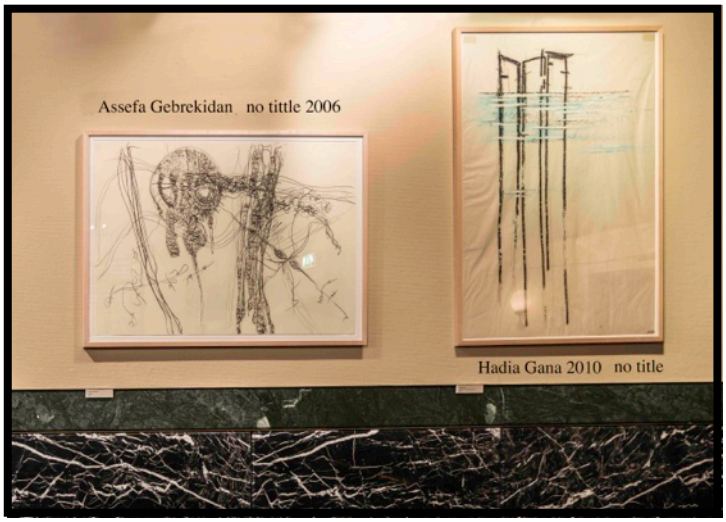

Foto: Wim Ruigrok

Foto: Wim Ruigrok

ARTIKOOR & WELLING TOONKOOR

Brahms/Schumann/Barteling/Oomen/Puccini/Mozart/Elgar/Verdi/Genee/Sullivan/Holst/Rossini

DONDERDAG 21 DECEMBER 2017 OM 21 UUR

SOCIETEIT VAN ARTI ET AMICITIAE

Wunderkammer aan de dijk

Foto: Wim Ruigrok

Yvonne en Jaap Jongert

Wie wat bewaart, die heeft wat. Dat lijkt het adagium van de Jongerts te zijn. Jaap, grafisch ontwerper en beeldhouwer, en zijn vrouw Yvonne, schilder, laten nu zien wat hun grootouders en ouders gemaakt en nagelaten hebben en wat zij zelf daaraan toevoegen.

Camiel Hamans

WUNDERKAMMER noemen ze hun tentoonstelling, daarmee verwijzend naar de encyclopedische verzamelingen uit de Renaissance en daarna. Het Kunst- en Rariteitenkabinet van Frederik Ruysch (1638-1731), vol flessen en potten met anatomische preparaten, was zo'n *Kunstkamera* en is onder die naam door tsaar Peter de Grote aangekocht en in Sint-Petersburg tentoongesteld. Burgemeester Nicolaas Witsen, een goede vriend van dezelfde tsaar Peter, was een even gedreven aartsverzamelaar en bracht in zijn huis aan de Gouden Bocht immense hoeveelheden schilderijen, beelden, schelpen, munten, edelstenen, insecten, prenten, koralen, wapens, porselein, tekeningen, woordenlijsten, dierpreparaten en lakwerk bij elkaar en toonde dat, samen met uiterst exclusieve schatten als de tong van de vermoorde raadspensionaris Johan de Witt en een vinger van diens eveneens geslachtofferde broer Cornelis, aan zorgvuldig geselecteerde belangstellenden.

Rotterdam

De Jongerts zijn minder kieskeurig. Iedereen is welkom. Hun expositie, die de ondertitel draagt *Schatten uit het atelier* richt zich ook meer, zij het niet exclusief, op kunst. Verschillende vormen: schilderijen, tekeningen, beelden, een elektrisch bewegende maquette van een toneeldecor door Nicolaas Wijnberg, affiches, aquarellen, pastels, monotypen, gouaches, maar ook Japanse houtsneden en prentkunst, foto's, litho's, lino's, kopergravures, etsen, afgewisseld en aangevuld met oude ansichtkaarten, curiosa en rariteiten. En alles uit familiebezit.

Jaap Jongert (1942) is een zoon van Jan Jongert (1910-1992), decennialang docent aan de Rotterdamse kunstacademie. Jan, die zelf een gewaardeerd schilder van naakten en van haven- en Maasgezichten was, had het vak niet van een vreemde. >

Zijn vader was Jac Jongert (1883-1942), sierkunstenaar, zoals dat in die tijd heette, en ook docent te Rotterdam. Jac Jongert was de huisontwerper van Van Nelle. In 1926 liet hij een Van Nelle-lichtreclame plaatsen op het nu nog bestaande art nouveau Witte Huis, aan de Rotterdamse Geldersekade. Indertijd was het het hoogste kantoorgebouw van Europa, maar ook de lichtreclame was de grootste op het Europese vasteland. Het vrije werk van Jac is bij het bombardement op Rotterdam grotendeels verloren gegaan. Yvonnes grootvader, Georges la Barre (1881-1942), was actief als emaillefabrikant en schilder.

Foto: Wim Ruigrok

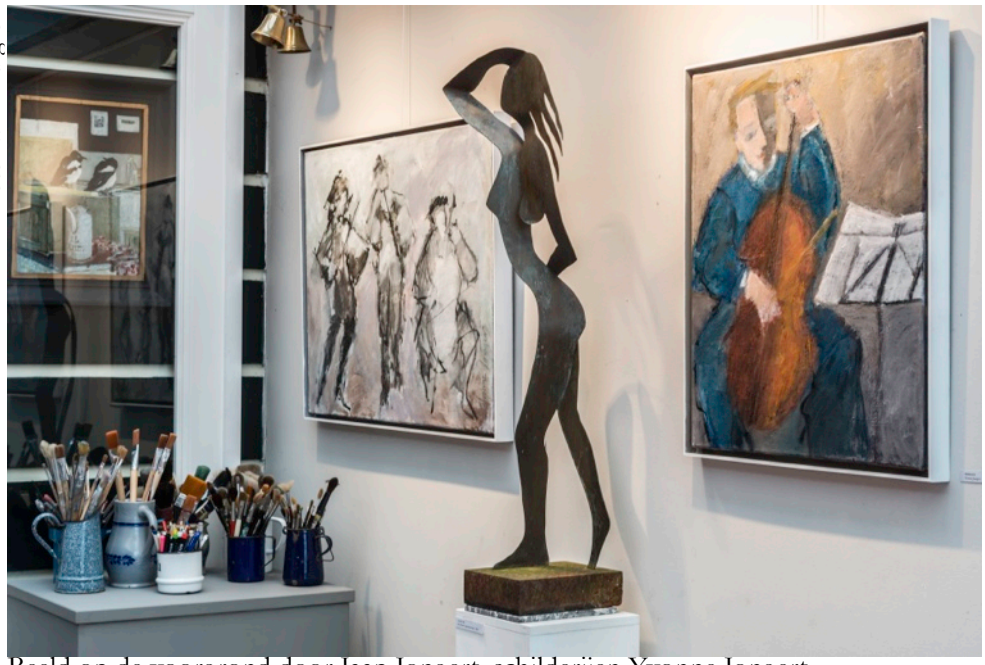

Beeld op de voorgrond door Jaap Jongert, schilderijen Yvonne Jongert

Modern

'In het Rotterdamse kunstleven,' schrijft de toenmalig bekende Rotterdamse kunstcriticus L.W. Schmidt in *Het Parool* van 10 juni 1955, 'is de academieleraar Jan Jongert een bescheiden weinig op de voorgrond tredende figuur. (…) Hij is ongecompliceerder dan zijn vader Jac. Jongert (…) voor zijn tijd zeer modern en vooruitstrevend.' Toch waardeert Schmidt het 'Frans aandoend kleurengamma' van de 'gematigde moderne' Jan, die vooral haven- en scheepsgezichten en Rotterdamse stadsgezichten exposeert in het door zijn leerling en kunstpromotor Henk Mooij aan de Voorhaven geopend Kunstatelier de Stroom: 'Een prettige ervaring, dit werk van iemand die zichzelf geeft, zoals hij is en niet meer wil zijn dan hij is.'

Jan Jongert trouwde in 1946 Basje Pot (1922-2003), die na hun scheiding in 1964 naar Amsterdam verhuisde waar ze in Arti al snel tot het meubilair begon te behoren. Jaap en Yvonne, die elkaar al vanuit Rotterdam kenden – Yvonne was kind aan huis bij Jan Jongert en Basje Pot en heeft ook vaak model voor haar gestaan – gingen in dezelfde jaren naar Amsterdam om aan de Rietveld Academie te studeren. Basje Pot viel in de Amsterdamse kunstenaarswereld niet te ontlopen.

Schatkamers

Toen vader Jan overleed liet hij een schatkamer na gevuld met tweehonderdvijftig schilderijen en meer dan tienduizend tekeningen. Niet alleen van hemzelf, want hij stond meestal tussen zijn leerlingen te schilderen, die als dank of uit nonchalance werk bij hem achterlieten. Toen Basje ruim tien jaar later overleed, liet zij ook al haar eigen schilderijen en wat zij verzameld had aan Jaap en Yvonne na. Bij elkaar zo'n immense voorraad dat zij jarenlang in hun Galerie Jongert & Jongert aan de Amsterdamse Mauritskade verkoopexposities hebben kunnen organiseren. Daar zijn ze mee gestopt toen de eigenaar het pand wilde renoveren.

De collectie was echter nog niet uitverkocht. Integendeel, want zelf produceren Yvonne en Jaap ook voortdurend: bijvoorbeeld zijn vrijwel doorzichtige beelden uit cortenstaal, aluminium of messing en haar bijna bewegende portretten van musici. Daarvoor moet eveneens een huis gezocht worden. Bovendien viel hun nog een nalatenschap toe met oude ansichtkaarten en curiosa. En bijna als vanzelf werd er daarom besloten om in het eigen huis en atelier aan de IJsselmeerdijk in Amsterdam Noord regelmatig verkooptentoonstellingen te houden. Zoals afgelopen november. >

Foto: Wim Ruigrok

Portret door Yvonne Jongert

Daar was werk te zien en voor vriendenprijzen mee te nemen van Jongert, Jongert, Jongert & Jongert-Knap, Jac, Jan en Jaap, en Yvonne, van Yvonnes grootvader Georges la Barre, maar ook van Rotterdamse academiecollegae van Jan als Ed van Zanden, Kees Timmer en Wim Zwiers en van leerlingen als Mathieu Fischeroux, Johan van Reede, Guido de Waart, Kees Franse en Marianne van den Berg. Van Hans Verweij, ook een leerling van Jongert, maar tevens boezemvriend van Fischeroux, toont de WUNDERKAMMER een serie tekeningen die Verweij in 1953 in Hans Roduins gerenommeerde galerie Le Canard, in de Spuistraat, exposeerde.

Amsterdamse vrienden

Hoe iedereen iedereen in die Rotterdamse jaren kende, bij elkaar over huis kwam en samenwerkte, liet een mooie foto uit de beginjaren vijftig zien, gemaakt door Guido de Waart: *Basje thuis*. Basje Pot vol met haar karakteristieke ringen en oorbellen, leunend op de rugleuning van een gebeeldhouwde stoel. Basje Pot en Jan Jongert woonden toen aan het Bolwerk, naast hetzelfde Witte Huis waarop vader Jac. indertijd zijn reuzelichtreclame had geplaatst.

Jongert & Jongert toonden niet alleen Rotterdams verleden. Uit de kasten en laden van Basje Pot kwamen werken van Amsterdamse vrienden zoals Pieter Hermanides, Theo Damen en Theo Blom. Samen met het nieuwe en recente werk van Jaap en Yvonne werd de tentoonstelling op deze wijze een tocht langs een eeuw familieleven, vriendschap en kunstgeschiedenis.
Jaap en Yvonne moeten echter ook gewoon wonen en werken. Daarom duurde de expositie maar een paar weken. Het werk is en blijft echter op afspraak steeds toegankelijk. Voor lezers van Articula en leden van Arti komt daar nu nog een extra openstelling bij: het weekend van 16 en 17 december. <

WUNDERKAMMER
16 en 17 december: 14-17 uur
Jongert & Jongert
Durgerdammerdijk 6
1026 BX Amsterdam
020 490 46 80

Foto: Wim Ruigrok

Beeld van Jaap Jongert

Bridgers gezocht

Er was een tijd dat er elke dag gebridged werd in Arti (zie het stukje van Ria Stork). Maar gaandeweg nam het animo hiervoor af, zoals dat gaat. Zeker bij bridge gaat dat zo, want het is een denksport die steeds vergrijsder is. Bij de Nederlandse Bridgebond zijn nog altijd ruim duizend lokale clubs aangesloten maar de gemiddelde leeftijd van de spelers is opgelopen tot bijna zeventig jaar.

Edu Braat

In 2008 nam Gerard van Heusden (in het dagelijks leven nog actief als antiquaar en Artilid sinds 2004) het initiatief om het bridgen in Arti nieuw leven in te blazen. Sindsdien kon men elke donderdagavond in de sociëteit naar hartelust bieden en spelen met gelijkgezinden. Dat ging een tijd prima en op het hoogtepunt werd aan drie tafels tegelijk gespeeld.
Maar de afgelopen paar jaar is er nauwelijks nieuwe aanwas geweest, integendeel.
'We krijgen nu nog met moeite een tafel vol. En zelfs dat niet altijd, reden waarom we sinds kort nog maar eens in de twee weken spelen.'

Koningin
En dat is jammer want bridge is de koningin van de kaartspelen, het behoorde vroeger bij een goede opvoeding en het kan jonge en oude hersens nog flink laten kraken. Goed voor de mentale conditie dus en het leidt nogal eens tot vrolijke commotie en ferme discussies als men de oorzaak van een verloren biedcontract bij fouten van de partner meent te moeten zoeken.

Vredig
Van Heusden: 'Zo was er een vrouw bij die zowel op Arti als op bridgeclub de Looier speelde en ons ook regelmatig bij haar thuis ontving als andere locaties niet beschikbaar waren. Altijd heel gezellig, ze speelde goed, was gastvrij - maar wel wat dominant. Dat laatste werd geleidelijk aan lastig en overheersend. Diverse keren kreeg ze ruzie met mensen en een keer kon ik maar net voorkomen dat het uit de hand liep. Uiteindelijk zeiden we tegen haar dat we donderdags niet meer speelden maar ze kwam elke donderdag kijken en drong zich dan naar binnen. Een paar maanden later bleek ze aan frontale dementie te lijden en had ze zichzelf niet meer in de hand. Heel triest.'
'Maar', benadrukt hij, 'dat was echt een uitzondering, het gaat er bij ons heel vredig aan toe'.

Nieuw
Wie weet zijn er onder de leden wel mensen die bijvoorbeeld uitgekeken zijn op spelen tegen de computer en wel wat nieuwe contacten willen leggen. Neem dan contact op met Gerard (g.heusden@hcc.net.nl) voor speeldata en kom een keertje kijken.
NB Er wordt gespeeld volgens het systeem Looier.

Het bridgetafeltje

Nadat in 1970 op de bestuurskamer het contract voor huisbewaarder/ gerant was getekend, werd er in de sociëteit nog even koffie gedronken. Wat was ik onder de indruk van de ruimte.

Ria Stork

Een klein buffetje, alleen meubels van Berlage, drie biljarts, een vleugel en een bridgetafeltje
onder de kroonluchter aan de voorzijde. Rond het bridgetafeltje stonden vier kleine ronde bijzettafeltjes.
Verder drie hoge leunstoelen (de vierde was nog zoek) en een lage leunstoel. Aan de kroonluchter hing een bronzen engeltje, wat een belletje bleek te zijn dat wanneer je er op drukte, overging bij het buffetje.
Omdat Martin, mijn toenmalige echtgenoot, de keuken voor zijn rekening nam werd ik de gerant, niet gebruikelijk want het waren tot die tijd altijd mannen die deze functie hadden.

Kloppend
De eerste dag kwam er om elf uur een aantal heren binnen om te biljarten en te bridgen.
Het belletje ging! Op hoge hakken liep ik de twintig meter naar de heren aan het bridgetafeltje.
'Mevrouw, een koffie graag.' Ik vroeg de naam, haalde de koffie, bracht deze naar de desbetreffende meneer en ging weer terug naar het buffetje. Het belletje ging opnieuw. Weer koffie, opnieuw de naam vragen, koffie brengen en terug. Dit herhaalde zich een hele tijd ook voor een boterham, een korenwijn, een biertje of jonge angst*. Ik liep wat af die eerste dagen.

Na enkele dagen kende ik de heren bij naam en bedacht een oplossing. Het belletje ging en met kloppend hart liep ik naar het tafeltje, pen en papier in de hand en vroeg wat meneer wenste. 'Mevrouw…. mag ik…..', 'Natuurlijk meneer G. Kan ik voor u ook iets meenemen meneer BS, meneer van D, meneer N?' Vanaf die tijd liep ik heel wat meters minder door de zaal.

Reserve
Het tafeltje was met groene stof bekleed. Wanneer de biljarts een nieuw laken kregen, waste ik de oude lakens, knipte goede stukken eruit en daarmee kon het tafeltje opnieuw bekleed worden. Een reserve kleedje bleef er altijd wel over om vlekken te verbergen tot de volgende bekleding. De sociëteit kreeg na een paar jaar een nieuwe indeling en het bridgetafeltje kwam voor de schouw te staan, zonder belletje. Na een verbouwing, met weer een andere indeling, verdween het tafeltje.
Geen idee waar het nu is.

*jonge jenever met een druppeltje Angostura Bitter

colofon

Articula is een programma- en verenigingsmagazine van Arti van en door Artileden

Hoofdredactie: Camiel Hamans
Eindredactie: Tia Lücker
Redactie: Edu Braat, Simon Barteling
Fotografie: Wim Ruigrok
Vormgeving: Frans Smit

Kopijaanwijzingen en advertentie-tarieven: zie website:
http://www.arti.nl/algemene-informatie/de-vereniging/#articula

Emailadres: articula@arti.nl